

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

02.08.21

Høringssvar – endringer i arveloven mv.

Pensjonistforbundet og SAKO-organisasjonene (Fagforbundets sentrale Pensjonistutvalg, LO Stats Pensjonistutvalg, Jernbanepensjonistenes Forbund, Politiets Pensjonistforbund, Postens Pensjonistforbund, Telepensjonistenes Landsforbund og Statens Vegvesens Pensjonistforbund) viser til høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet 14. april 2021 (deres ref: 21/2048) og gir felles høringssvar.

Regjeringen har bedt oss ta stilling til om det bør gis regler som åpner for at en arving i særlige tilfeller kan bli fri fra ansvaret for den avdødes forpliktelser. Dette gjelder forpliktelser arvingen har påtatt seg i forbindelse med overtakelse av boet i privat skifte etter arveloven § 116, eller i forbindelse med uskifte etter §§ 20 og 35.

Det er avgjørende at alle arvinger er innforstått med konsekvensene før de tar på seg arvelaters forpliktelser. Arvingene må ha rett til å få et tilnærmet komplett bilde av arvelaters økonomiske situasjon før de ev. forplikter seg til å arve, herunder nødvendigvis ev. gjeldsforpliktelser.

Vi støtter derfor forslaget om en utvidelse av retten til innsyn etter arveloven § 92. Det vil gi gjenlevende ektefelle og samboer rett til innsyn i arvelaterens økonomiske stilling uten at det må fremsettes krav om opprettelse av en formuesfullmakt overfor retten. Det er avgjørende for valg av skifteform at arvingene har slik innsynsrett. Bedre innsyn vil gi bedre beslutninger.

Det er heldigvis svært sjeldent at boet er insolvent uten at dette er kjent for arvingene før de overtar gjeldsansvaret. At arvingene likevel velger å overta avdødes gjeldsansvar kan ha ulike, sammensatte og - ikke minst - svært gode årsaker. Det kan f.eks. være at man velger å overta litt gjeld for at en eiendom skal forbli i familien, eller at man er uenig i verdifastsettelsen og/eller tror at overtatte verdier vil øke i verdi fremover. Det viktige er derfor at kreditorene gjør sine krav kjent på et tidlig tidspunkt, slik at alle forpliktelser er kjent før beslutningen om å overta fattes.

Hovedregelen i Norge er at man ikke arver gjeld. Hvis boet er insolvent, dvs. at gjelden overstiger verdien, kan arvinger velge å avstå fra arven. For å arve gjeld må arvinger

aktivt velge dette selv. De må da sende inn en erklæring til tingretten om privat skifte, maks 60 dager etter dødsfallet. Det gir dem fullt ansvar både for avdødes gjeld og formue, herunder en forpliktelse om å betale tilbake all eksisterende gjeld. 60 dager er som regel tilstrekkelig for å få det nødvendige innsyn i arvelaters økonomi til å fatte en kvalifisert beslutning. To måneders tid i kombinasjon med rett til utvidet hensyn, medfører at beslutninger om å arve vil skje på et trygt og kvalifisert grunnlag.

Såfremt beslutningen om skifte er tatt på et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag, fremstår det som urimelig å lempe på arvingens overtatte forpliktelser, både av hensyn til kreditorene og til andre arvinger som overholder sine påtatte forpliktelser. Vi er likevel ikke fremmede for at det – i ytterst sjeldne tilfeller der beslutninger er fattet på galt grunnlag og/eller slår spesielt urimelig ut – kan være behov for en sikkerhetsventil i loven.

Denne må i så fall formuleres som en unntaksordning for helt ekstraordinære tilfeller. Arvingen må da kunne føre bevis for både egen økonomisk situasjon og sin kunnskap om avdødes økonomi da forpliktelsene ble overtatt. I tillegg må det føres bevis for i hvilken grad kreditor ville fått dekning om avdøde var i live. Det må også da formuleres et krav om likebehandling av kreditorer, dvs. at man ikke kan gi lemping for et enkelt krav, uten at de øvrige kreditorene blir berørt.

Konklusjon

Pensjonistforbundet støtter at hovedregelen fortsatt må være at det en arving som frivillig har valgt å overta arvelaters gjeld ikke kan bli fri fra ansvaret for den avdødes forpliktelser. Økt rett til innsyn og 60 dagers frist før man må avgjøre om man vil overta formue og forpliktelser, medfører at beslutninger om å arve skjer på et trygt og kvalifisert grunnlag. Det kan likevel – i ytterst få og svært velbegrunnede tilfeller – være behov for en sikkerhetsventil, dvs. en mulighet for lemping av inngåtte forpliktelser. Dette må kun være en unntaksordning og kreditorer må likebehandles.

Generalsekretær

Seniorrådgiver

